

**Gierik 44, september 1994**

**Joanan Rutgers**

BODYPAINTING

(geschreven voor Lucebert op de dag van zijn overlijden, 10 mei 1994)

Ik zal je een engel wijzen  
een met gouden vleugels  
dubbele ogen  
en een mond vol rozen

laat je bespatten  
beslaan als een paard  
rustig maar – beestje –  
straks ben je nieuw  
die manen van riet  
krijgen kleurige linten  
in de drinkbak  
champagne uit 1800  
kussen op het hoofd  
van zwarte dons  
en ga maar liggen  
in een bubbelbad  
met orchideeënschuim  
onder water  
spelen toverfeeën  
op een harp met  
raampjes groen en blauw

sta op  
de koninklijke handdoek  
voel de strelingen  
van de ivoren kwast  
met de beste familiehaaren

groeï eeuwig vrijdag met de kinderlachjes  
op je bast.

## **Leo van der Zalm**

### DE DANS VAN MESSEN

welke smid ze ook smeedde  
welke koopman ook  
ze onder het volk bracht  
de messen, ze gaan  
hun dans aan  
met de dood  
zoals ze dansen  
door de huid van de kokosnoot  
zoals ze dansen  
door leer, door papier, door doek

dansen ze  
door de keel van de mens  
door het hart van de mens  
door de lever, de milt

als de dans van de haat  
door de dood wordt gepijpt  
dansen de messen  
door het weerloze vlees

en het bloed danst daarna  
zijn eigen, meanderende weg

### BOMBAY, JANUARI 1993

er slapen er weer vier  
beneden naast de ingang  
op straat  
twee weken terug  
niet een, en bijna niemand 's morgens  
op straat  
maar met de dag groeide  
de mensenstroom, allen op weg  
naar hun werk  
het gebouw dat als eerste  
in brand werd gestoken  
men metselt er  
de prijzen van vlees  
van groenten, plots hoog  
ze zakken weer  
niet dat alle doden geteld  
alle haat is verdwenen  
maar toch weer  
als acht jaar geleden  
slapen er naast de ingang  
vier mensen.

## EEN STRAAT VERDER / BOMBAY

zo terloops  
het zeggen van lofprijzingen  
in de Hindoetempel  
een monnik geeuwt

nauwelijks een steenworp  
verder, in de moslimwijk  
alle, alle mannen gebogen  
in de moskee

de vrede smeult

## Eugène Van Itterbeek

3.

Ze is zo lumineus, zegt hij  
ze leeft niet meer met wortels in de aarde  
ze laat zich niet meer aanraken  
dat lichaam, zegt ze, waaruit ik sinds lang gevlogen ben.

Ze zijn zo doorzichtig, hun naakte lichamen  
als de deur opengaat  
ze stralen in het volle licht  
ze dalen in hun lichamen af  
krijgen hun gen terug  
die kijken in de camera's  
te wijd voor hun gezicht.

Neem van deze kinderen hun lichaam weg, roep ik  
ze willen alleen licht zijn, geen mens.

En haar die me teruggaf aan mijn lichaam  
smee ik  
daal terug in je lichaam af  
en voer me mee naar het licht.

Ik vraag me af wat ik op aarde nog loop te doen  
als de flash weer aanflitst  
en ik zwerf en zweef  
maar dat is prachtig hoor ik zeggen rondom mij  
terwijl ik wanhopig in e rondtol  
en voel hoe langzaam ik loskom van de aarde.

15.

Lichaam in strepen van bloed  
over de tegels geschoven  
tussen de hoekige blote schouders  
het kaartje met de naam  
waarmee je daareven  
op de markt nog werd aangesproken  
Heeft je moeder je ooit verteld  
dat je op een dag in februari  
op de voorpagina van 'Times' zou prijken  
Miss World van het geweld?

60.

Waarom zo moe vandaag  
zo leeggezogen door het leven  
zo vervuld van het niets  
en weer de kruisraketten  
het geschut in de paarsblauwe lucht  
het gat voor het Rasheed hotel  
de journalist met het geschramde hoofd  
de vrouw op de grond  
met in de gauwte  
een laken over haar geschoven  
en door haastige mannen  
naarbuiten getrokken  
en op het scherm de varkenskop  
van de woordvoerder van het Witte Huis  
en tussendoor de salvo's en het geschetter  
van trompetten van Clinton  
op de trappen van het Capitool  
terwijl ik in een flits  
de kogel al zie vertrekken en hem treffen  
in zijn guitige mond  
en op het wegdek bloed van Bosnische krijgers  
mannen die vrouwen en kinderen  
gedood hebben toen zij water haalden  
op hagelwitte planken gebonden  
teder in het graf laten glijden  
met als enige dekmantel tegen de aarde  
het laken waaronder zij slapen  
en als laatste beeld de soldaat  
die doet alsof hij leeft  
lek geslagen schuit die bij de brug  
net onder de waterlijn drijft.

## **Emiel Willekens**

1.

Zelfs  
al handelt het over leegte  
is een gedicht niet leeg

Zo  
troosteloos als het zijn mag  
brent het troost

Ook  
woorden van wanhoop  
verweren zich wanhopig

Zo  
cynisch als het er uit ziet  
kan het blaffen  
maar het bijt niet

Hoe ver het ook dwaalt of faalt  
nooit loopt het geicht verloren

zie zelf: hier staat het.

2.

Een gedicht  
haalt niet uit In het beste geval  
kan het mooi zijn  
Dat wel

Als iemand het leest  
en het mooi vindt  
dan schudt die het hoofd  
omdat het mooi is  
maar niets uithaalt

Op die manier  
heeft het dan toch  
iets uitgehaald.

3.

Groot gelijk: wat helpt dat al  
een gedicht?

Een tijdje blijft het zweven  
Het weifelt Het spreidt  
het licht van een ogenblik  
Als een verkaars gaat het uit  
en laat het duister  
eens zo duister  
duisterder  
dan ooit

Je kan et natuurlijk herlezen  
Je hoeft daarom niet dood te gaan  
maar herinner je  
het meisje met de sulfers  
de ijskoude nacht  
van oud naar nieuw  
toen zij haar sulfers afstreek  
één na één  
om toch maar  
dwars door de muur het liefste  
het kostbaarste  
zichtbaar te houden Haar grootmoe  
in dit  
ene  
dit eeuwige  
licht

Er zijn nog lucifers  
Er is nog licht  
Er is altijd wel een gedicht.

4.

Poëzie bestaat niet meer  
Ze heeft bestaan  
dat hoor je mij niet zeggen  
maar de woorden zijn  
overhoop gegooid  
de gevoelens als leugens  
in de koelkast gestopt  
misschien voor later  
je weet het maar nooit  
als ze niet doodgevroren  
niet totaal in onbruik  
zijn geraakt

Het ziet er dus niet goed uit

Het ziet er dus niet goed uit

Het ziet er dus niet goed uit  
we proberen het  
uit oudergewoonte  
reconstructie na de kaalslag  
de draad weer dunnetjes over te doen  
maar de draad is zoek  
zeker afgeknaapt ergens  
Te herdoen dus  
Maar de kans is zogoed  
als verkeken  
in factoren ontbonden  
tot het kleinste  
het minste  
tot iemand  
tot ik

## **Johan de Graaff**

### TULKENS

Tuil in november.  
Telkens met soep.  
Vaginaal snoep.  
Theodorans.

### NIJHOFF

Snijbloemen.  
Barbier. Barbaar.  
Eiland.  
Supreem moment.  
Lupinenpupil.

### SLAUERHOFF

Yee-yee sluiertuin.  
Zuurpruim.  
Dijenkletser.Breker.  
Naaigerief in dringende gevallen.  
Daar, ja.  
Geen nering, tering.  
Niets is pervers.

### DE HAES

Lepe classicus. Vooraan versneden.  
Adam en hetzelfde.  
Verbaal gelukkig.  
Schim in de mis.  
Duister gat.

### SPINOY

Suzy in tranen.  
Gans een web.  
Verdrinken met de pen,  
ter hoogte van de rivier.

## VAN BASTELAERE

Ent met pastel.  
Maagd voor et forum.  
Serviesgoed.  
Slaaf is slecht.  
Schril varken. Lage slenk.

## VERHELST

Schandknaap.  
In naam van de pijn.  
Snaar, tong, geslacht.  
Nieuwe engel. Oude maagd.  
Onbegrijpelijk en ziek.  
Hoofdhuidreductie.

## Bea de Longie

Je wou hem vervullen  
met stilte.  
Nu draag je een tafel  
vol licht voor je uit  
waarop niemand kan schrijven,  
je handen  
gaan pijnlijk stralen.

Leg nu het achterstallige  
zwijgen neer  
in zijn brandend huis.

## FRESCO

*(Palazzo Schifanoia, Ferrara)*

Uit de aarde kwam je  
en steeds bleef je verlangen  
naar het blauw van de lucht.

Maar jij die geen voorkeur  
toonde, alsof je hield van alle kleuren,  
zal op een dag zwijgend weggaan.  
Iemand verfde je gelaat  
met klei terwijl je  
sliep op een terrasje.

Misschien zal men het verschil  
merken, de kleurnaam kennen  
en zich herinneren dat antieke  
portretten vaak maskers voor  
ontsnapte doden zijn.

Jouw aarde wordt nooit  
een spiegel voor de hemel  
en het leven maakt dodelijke grapjes  
die wij anderen schenken  
in de vorm van een glimlach,  
een handdruk of andere  
onhoudbare beloften.

## FASE

Niet omdat het nacht of winter is,  
ontwaakt naast haar een bevroren engel.  
Bevend en transparant van droefheid  
was zijn vlees voorheen haar lichaam  
waarvan zij de gedachten raden kon.

Toen wist ze dat stilte enkel  
op stilte wachtte. Geen vuiltje  
aan de lucht dus, geen storm.  
Nu rent zijn tijd voor hen uit  
en blijft hij haar blindganger,  
excuus voor omzichtig bewegen.

In haar oren gonzen nog archaïsche  
stemmen na: verwacht geen droefheid  
noch geluk.  
Nachten als deze zijn door geen wezen  
te breken, zij maken zich hard tot  
herinnering:  
ijsvlakte waarop de pirouettes zijn verjaagd.

Kristallen stilte, koud en helder,  
wat geeft het wie zich tot haar wendt,  
zich aan haar schendt of koelt:  
slechts warmte kwetst.

## Jan Vanhaelen

### HET VERWERVEN VAN RUST

Achter het huis, hoe mooi staan daar  
de jonge venkels op een rij, ordevol  
beschut tegen de chaos rondom –  
lijken het niet onze prille dromen?

Hoe langzaam en bezonnen leeft  
wat verder het zaigoed en wacht  
op wat komen zal.

Als de tijd rijp is  
en het weer wat meezit  
zal alles bloeien  
en wij elkaar opnieuw verstaan.

Als et weer wat meezit.

### WINTER

De bomen staan in hun geraamte,  
de mensen dikker van kledij dan ooit.  
Kille winden waaien merg door  
en door been. De wolken zouden wel  
kunnen wenen, zo laag bij de gronds  
en grijs als ze zijn.

De vogels lappen alle voorzorg aan  
hun laars en kruimelen maar aan.  
Gevels trekken hun luiken voor de ogen  
- overal stijgen, als indianensignalen  
rookpluimen op.

De kat kruipt onder de Leuvense stoof  
die er niet meer is. Tegen dit tempo  
is het weldra nog maar Kerst.

## Peter Van Buggenhout

### REVALIDATIE

Geen landschap, geen aardkorst kan de  
bakens overschrijden, waarachter het  
twijfelachtig fluisteren krampachtig  
voortbeweegt in lettergrepen van stilte

mijn kraambed gezwollen van dromen  
en verlangens, spichtige sprankel vol  
van angst Het vruchtvlees van jouw  
laatste woorden, in vertwijfeling  
gegroeid en gebroken

De rusteloze beperking van tijd en  
ruimte, de holle klank van vluchtig  
troosten, dit alles heeft tot niets geleid

En, ach, ik weet niet of ik ooit zal  
bedaren, maar laat mij de stilte beleven  
en, voor één enkele nacht roerloos  
in oneindigheid varen.

### HOTEL DER WAANZIN

Tallose sterren aan gods vensterraam,  
nieuwe horizonten vol bizarre geluiden,  
vol foutbegrepen schaduwen:  
een kwarteeuw van liefde en ellende,  
van angsten en berusting

Verdwaalde dromen bij  
een schemerlamp, gesprekkelde resten  
van een wereld vol bevreemding;  
een draaiboek in de tijd,  
een reis van oerknal tot genetica

Het beklimmen der kantelen,  
het onverbloemd bestaan  
van schittering en luister, daar in  
het Hotel der Waanzin, waarheen onze  
verbeelding steeds eer terugkeert en  
waar wij steeds opnieuw ontwaken.

